

İlgili Kanun / Madde
5510 S. SSGSSK/53

T.C.
YARGITAY
21. Hukuk Dairesi

Esas No. 2018/1965
Karar No. 2019/2749
Tarihi: 09.04.2019

● ÇAKIŞAN SİGORTALILIK

ÖZETİ 01/10/2008 tarihinde yürürlüğe giren 5510 sayılı Yasa'nın 17/04/2008 tarihli 5754 sayılı Yasa'nın 33. maddesi ile değiştirilen " Sigortalılık Hallerinin Birleşmesi" başlıklı 53/1 maddesi; " Sigortalının, 4. maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinde yer alan sigortalılık hallerinden birden fazlasına aynı anda tabi olmasını gerektirecek şekilde çalışması halinde, öncelikle aynı maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında, çalışması yoksa ilk önce başlayan sigortalılık ilişkisi esas alınarak sigortalı sayılacağı " hususunu düzenlemiş olmakla, önce başlayan sigortalılığa üstünlük tanımıştır.

Ancak 5510 sayılı Yasanın 53/1. maddesi 01/03/2011 tarihinde yürürlüğe giren

6111 sayılı Yasanın 33. maddesi ile değiştirilerek (b) bendi -2926 sayılı Yasa- kapsamındaki sigortalılık ile (a) bendi -506 sayılı Yasa- kapsamında sigortalılığın çakışması halinde (a) bendi kapsamındaki sigortalılığa geçerlilik tanınacağı şeklinde bir düzenleme getirilmiş olup, yasanın ilk halinde önce başlayan sigortalılığa üstünlük tanıyan 53/1. maddesi, 01/03/2011 tarihinde değiştirilerek, 506 sayılı Yasa kapsamındaki çalışmalara geçerlilik tanınacağı şeklinde değiştirilmiş ve 6111 sayılı Yasanın Geçici 33. maddesi ile de bu değişikliğin yürürlüğe girdiği tarihten öncesi için uygulanmayacağı ayrıca hüküm altına alınmıştır.

Kabule göre de, 01/10/2008 tarihinde yürürlüğe giren 5510 Sayılı Yasanın 53/1 maddesinde sigortalının 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinde yer alan sigortalılık hallerinden birden fazlasına aynı anda tabi olmasını gerektirecek şekilde çalışması halinde; öncelikle aynı maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında, (c) bendi kapsamında çalışması yoksa ilk önce başlayan sigortalılık ilişkisi esas alınarak sigortalı sayılması gerektiği düzenlenmesi dikkate alınmadan yazılı şekilde hüküm kurulmuştur.

Yapılacak iş, davacının 2001/8. ayından sonra ürün teslimi veya prim kesintisi bulunup bulunmadığını araştırarak, bunlara ilişkin belgeleri getirtmek, bu tarihten sonra prim kesintisi veya ürün teslimi bulunmaması halinde davanın reddine karar vermek, bulunması halinde ise, yukarıda anlatılan ilkeler ışığında davacının Tarım Bağ-Kur sigortalısı olduğu süreleri tespit etmekten ibarettir

DAVA: Davacı, 01/09/2001 tarihinden itibaren Tarım Bağ-Kur sigortalısı olduğunun tespitine, 06/04/2015 tarihine kadar olan kısımda çalışılan 4/a kapsamındaki sürelerin bu tespitin dışında bırakılmasına karar verilmesini istemiştir. Mahkeme ilamında belirtildiği şekilde, isteğin kabulüne karar vermiştir. Hükmün davalı vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine temyiz isteğinin süresinde olduğu anlaşıldıktan sonra düzenlenen raporla dosyadaki kağıtlar okundu, işin gereği düşünüldü ve aşağıdaki karar verildi.

Dava, davacının 01/09/2001-06/04/2015 tarihleri arasında çalışılan 5510 sayılı Yasa'nın 4/1-a maddesi gereğince sigortalı olduğu süreler haricinde Tarım Bağ-Kur sigortalısı olduğunun tespitini istemine ilişkindir.

Mahkemece, davanın kabulü ile, davacının 01/09/2001-06/04/2015 tarihleri arasında, 5510 sayılı Yasa'nın 4/1-a (SSK) ile çalışılan süreler haricinde 2926 sayılı Yasa'ya ve 5510 sayılı Yasa'nın 4/1-b maddesine göre tarım bağkur sigortalısı olduğunun tespitine karar verilmiştir.

Yargıtay'ın ve giderek Dairemizin yerleşmiş kararları; Kurumun prim alacaklarını Bakanlar Kurulu kararı ile ürün bedellerinden tevkifat suretiyle tahsil etmesi halinde, Bağ-Kur'un prim ödenmesine rağmen, sigortalıyı re'sen kayıt ve tescil etmemesi, yasanın kendisine yüklediği re'sen tescil yükümlülüğüne aykırılık teşkil ettiğinden, prim tevkifatının yapıldığı tarihi izleyen aybaşından itibaren sigortalı olarak kabulü gerektiği yönündedir.

İlk prim kesintisini izleyen yıllarda prim kesintisi veya ürün tesliminin gerçekleştiğinin belirlendiği durumlarda, bu yıllar için de tespit kararı verilmesi gerekmektedir.

Tarım Bağ-Kur sigortalılığının temel koşulu 2926 sayılı Yasanın 2/1 ve 3/b maddelerinde belirtildiği gibi, tarımsal faaliyette bulunmaktır. Prim tevkifatına dayalı tespit davasında, salt ziraat odası ve kooperatif kaydı gibi belgelerin bulunması, davanın kabulü için yeterli değildir. Tarımsal faaliyetin sürdüğünün, faaliyete ilişkin olarak hangi tarımsal ürünlerin üretildiği, nereye satıldığı veya teslim edildiği gibi hususlar da somutlaştırılarak belirlenmelidir. Prim tevkifatı ve ürün tesliminin, iki yıla kadar olan süre dışında süreklilik arzettiği hallerde de, tarımsal faaliyetin sürekli olduğu kabul edilebilir.

Öte yandan, 01/10/2008 tarihinden önce yürürlükte bulunan 2926 sayılı Yasa uyarınca, Tarım Bağ-Kur sigortası kapsamında kesintisiz tarımsal faaliyetin bulunduğu hallerde, gerek 506 ve gerekse 1479 sayılı Yasalar kapsamındaki kısa süreli çalışmaların 2926 sayılı Yasa kapsamındaki sigortalılığı tümden sona erdirmeyeceği, 2926 sayılı Yasanın 36 ve 10.maddesindeki şartların da gerçekleşmesi halinde 506 ve 1479 sayılı Yasalar kapsamındaki kısa süreli çalışmalar dışında kalan süreler bakımından Tarım Bağ-Kur sigortalısı olduğunun kabulünün gerekeceği, 2926 sayılı Yasa'nın 5 ve 6.maddelerine göre Tarım Bağ-Kur sigortalılığının 506 ve 1479 sayılı Yasalar kapsamındaki kısa süreli çalışmaların başlamasından bir gün önce sona ereceğinin ve bu çalışmaların sona ermesinden bir gün sonra başlayacağını gözönünde bulundurulması gerekir. 01/10/2008 tarihinde yürürlüğe giren 5510 sayılı Yasa'nın 17/04/2008 tarihli 5754 sayılı Yasa'nın 33. maddesi ile değiştirilen " Sigortalılık Hallerinin Birleşmesi" başlıklı 53/1 maddesi; " Sigortalının, 4. maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinde yer alan sigortalılık hallerinden birden fazlasına aynı anda tabi olmasını gerektirecek şekilde çalışması halinde, öncelikle aynı maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında, çalışması yoksa ilk önce başlayan sigortalılık ilişkisi esas alınarak sigortalı sayılacağı " hususunu düzenlemiş olmakla, önce başlayan sigortalılığa üstünlük tanımıştır.

Ancak 5510 sayılı Yasanın 53/1. maddesi 01/03/2011 tarihinde yürürlüğe giren 6111 sayılı Yasanın 33. maddesi ile değiştirilerek (b) bendi -2926 sayılı Yasa kapsamındaki sigortalılık ile (a) bendi -506 sayılı Yasa- kapsamında sigortalılığın çalışması halinde (a) bendi kapsamındaki sigortalılığa geçerlilik tanınacağı şeklinde bir düzenleme getirilmiş olup, yasanın ilk halinde önce başlayan sigortalılığa üstünlük tanıyan 53/1. maddesi, 01/03/2011 tarihinde değiştirilerek, 506 sayılı Yasa kapsamındaki çalışmalara geçerlilik tanınacağı şeklinde değiştirilmiş ve 6111 sayılı Yasanın Geçici 33. maddesi ile de bu değişikliğin yürürlüğe girdiği tarihten öncesi için uygulanmayacağı ayrıca hüküm altına alınmıştır. Somut olayda, davalı Kurumca davacı 01/09/2001-19/09/2003 , 15/04/2015-

07/07/2015 ve 09/07/2015-05/11/2015 tarihleri arasında 2926 sayılı Yasa kapsamında Tarım Bağ-Kur (5510 sayılı Yasa'nın 4/1-b maddesi) sigortalısı olarak kayıt ve tescil edildiği, davacının teslim ettiği ürün bedellerinden 2001/8. ayda prim kesintisi yapıldığı, 20/09/2003-23/09/2003, 26/09/2005-26/01/2006, 06/06/2006-10/07/2006, 01/07/2007-01/10/2007, 15/08/2007-20/08/2007, 13/08/2008-28/11/2008, 26/12/2008-26/01/2009, 25/06/2010-22/08/2010, 08/07/2015-08/07/2015 tarihleri arasında 506 sayılı Yasa (5510 sayılı Yasa'nın 4/1-a maddesi) kapsamında sigortalılığının bulunduğu anlaşılmalı, Mahkemece davacının 2001/8. aydan sonra prim kesintisi veya ürün teslimi bulunup bulunmadığı araştırılmadan yazılı şekilde karar verilmesi hatalı olmuştur. Kabule göre de, 01/10/2008 tarihinde yürürlüğe giren 5510 Sayılı Yasanın 53/1 maddesinde sigortalının 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinde yer alan sigortalılık hallerinden birden fazlasına aynı anda tabi olmasını gerektirecek şekilde çalışması halinde; öncelikle aynı maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında, (c) bendi kapsamında çalışması yoksa ilk önce başlayan sigortalılık ilişkisi esas alınarak sigortalı sayılması gerektiği düzenlenmesi dikkate alınmadan yazılı şekilde hüküm kurulmuştur.

Yapılacak iş, davacının 2001/8. ayından sonra ürün teslimi veya prim kesintisi bulunup bulunmadığını araştırarak, bunlara ilişkin belgeleri getirmek, bu tarihten sonra prim kesintisi veya ürün teslimi bulunmaması halinde davanın reddine karar vermek, bulunması halinde ise, yukarıda anlatılan ilkeler ışığında davacının TarımBağ-Kur sigortalısı olduğu süreleri tespit etmekten ibarettir. O halde, davalının bu yönleri amaçlayan temyiz itirazları kabul edilmeli ve hüküm bozulmalıdır.

SONUÇ: Hükmün yukarıda açıklanan nedenlerle **BOZULMASINA**, 09/04/2019 gününde oybirliğiyle karar verildi.